

panorama

inforegio

34

Léto 2010

Regionální politika – integrovaný přístup

Komplexní náhled

ÚVODNÍK

Dirk Ahner

3

PŘEHLED

Integrovaný přístup k politice soudržnosti

4-5

6-9

ROZHOVOR

Fabrizio Barca – Brian Robson

10-13

PO CELÉ EVROPĚ

Projekty z Portugalska, Maďarska, Francie, Polska, Německa a Belgie

14-15

BLIŽŠÍ POHLED NA BAVORSKO

Bavorsko: integrované akce pomáhají strukturálně slabším oblastem dosáhnout jejich plného potenciálu

16-17

SPOLEČNÝ ZÁJEM

Integrace v akci

18-20

VŠEOBECNĚ

Rozvoj měst a integrovaná politika – podpora Společenství v oblasti rozvoje měst

21

ZVLÁŠTNÍ RUBRIKA

Nejvzdálenější regiony – integrovaný přístup

22-23

REGIONÁLNÍ OTÁZKY

Politika soudržnosti: základ strategie Evropa 2020

24-25

O NAŠICH PROJEKTECH

V Popakademii, Mannheim – V Centru pro nanozdraví (Centre for NanoHealth) na Univerzitě ve Swansea

26-27

PROPOJOVÁNÍ

Sdílené nápady, sdílené výsledky (RegioStars 2010, Open Days 2010, výroční konference programu Urbact)

28

TERMÍNY DO DIÁŘE – NECHTE SVŮJ HLAS ZAZNÍT

„Integrace“, „integrovaný přístup“, „vytváření integrovaných politik“ – v tomto vydání časopisu Panorama se zamýšlíme nad tím, co se za těmito slovy skrývá. Vzájemná závislost politik znamená, že například dopravní systémy musí nejen řešit služby pro cestující, ale také brát v potaz faktory týkající se životního prostředí, jako je energetická účinnost, hladina hluku a znečištění ovzduší.

Vzhledem k dopadům nedávné hospodářské krize na EU je úsilí o účinnou politiku ještě naléhavější. Na pozadí této situace zveřejnila Komise svou strategii Evropa 2020, která obsahuje tyto cíle:

- Inteligentní růst: rozvíjet ekonomiku založenou na znalostech a inovacích.
- Udržitelný růst: podporovat konkurenceschopnější a ekologičtější ekonomiku méně náročnou na zdroje.
- Růst podporující začlenění: podporovat ekonomiku s vysokou mírou zaměstnanosti, jež se bude vyznačovat sociální a územní soudržností.

Pro dosažení těchto cílů je nutné věnovat bedlivou pozornost tomu, jak jedna oblast politiky ovlivňuje jinou.

Při přípravě příští generace programů po roce 2013 budeme mít příležitost zvýšit účinnost a kvalitu realizace politiky soudržnosti. Je důležité, abychom tuto příležitost využili a zrevidovali politiku tak, aby se nám podařilo zvýšit její zaměření na dopady a výsledky.

Jak se debata o budoucnosti evropské politiky soudržnosti zintenzivňuje, je jednou z otázek, na které bude nutné odpovědět, to, jak tato politika může zajišťovat vhodný rámec pro integrovaná řešení šitá na míru podle znalostí a preferencí lidí, aniž by byly využívány paušalizující přístupy.

Toto vydání časopisu Panorama zkoumá, jak se integrovaný přístup využívá již v současné době, a nabízí nahlédnutí do Bavorska a také příklady z Francie, Německa, Maďarska, Polska a Portugalska. Pod lupou se dostane projekt Eurometropolis, Lille-Kortrijk-Tournai, abychom zjistili, jak se tato problematika dotýká územní spolupráce.

Integrovaný přístup se také mimořádně osvědčil v městském kontextu a článek „Rozvoj měst a integrovaná politika“ ukazuje, jak evropská politika soudržnosti podporuje integrovaný rozvoj měst.

Naši pozornost si zaslouží i nejbzdálenější regiony Evropy, protože často čelí problémům souvisejícím s tím, že leží daleko od středisek hospodářského růstu Evropy. Zde může mimořádně důležitou úlohu hrát územní přístup, který je nedílnou součástí evropské politiky soudržnosti.

Nakonec si o názoru na integrovaný přístup popovídáme se dvěma odborníky z oboru, s profesorem Brianem Robsonem z Univerzity v Manchesteru (Spojené království) a s profesorem Fabriziem Barcou, autorem nezávislé zprávy Agenda pro reformovanou politiku soudržnosti (An Agenda for a Reformed Cohesion Policy).

Doufám, že vás toto vydání časopisu Panorama zaujme a že se vám podaří některé zde uvedené nápady a koncepty „integrovat“ do své práce.

Příjemné počtení!

Dirk Ahner

Generální ředitel, Evropská komise
Generální ředitelství pro regionální politiku

INTEGROVANÝ PŘÍSTUP K POLITICE SOUDRŽNOSTI

V posledních letech se debata o evropské politice soudržnosti zaměřila na její výhody jako „integrovaného přístupu“ k tvorbě politik. Co to ale doopravdy znamená? Toto vydání časopisu Panorama vysvětluje, co to integrovaný přístup vlastně je.

Odkud tato myšlenka pochází?

Historie integrovaného přístupu sahá až k počátku evropské politiky soudržnosti. V roce 1957 šest zakládajících zemí podepsalo Římskou smlouvu a jejich cílem bylo „posílit jednotu hospodářství svých zemí a zajistit jejich harmonický rozvoj zmenšováním rozdílů mezi jednotlivými regiony a odstraněním zaostalosti nejvíce znevýhodněných regionů“. Tento cíl vycházel z obav, že některé méně rozvinuté regiony nebudou schopny těžit z další integrace trhů.

Regionální rozdíly v EU výrazně prohloubila následná rozšíření. V roce 1986, kdy se k Unii přidaly Řecko, Španělsko a Portugalsko, se poměr obyvatel žijících v regionech s HDP na hlavu pod 30 % průměru EU prudce zvýšil z 12,5 % na 20 %. Regionální rozdíly na úrovni rozvoje se dramaticky zvýšily i po dvou posledních rozšířeních. Znovu se ukázalo, jak potřebná je politika, která zajistí rozvoj ve všech regionech.

Lisabonská smlouva výslovně uznává, že vedle hospodářské a sociální soudržnosti je jedním ze základních cílů Unie územní soudržnost. To znamená, že na území záleží a že politiky Společenství, včetně cílů popsaných ve strategii Evropa 2020, by měly brát větší zřetel na jejich územní dopad.

Integrovaný přístup klade důraz na to, že podpora rozvoje se neobejde bez úzké koordinace veřejných politik. K rozvoji mohou přispět například jak investice do infrastruktury, tak i investice do vzdělání a inovací. Taková koordinace však může být účinná jen na regionální úrovni, protože faktory růstu se mezi regiony velmi liší. Politika soudržnosti proto vychází v první řadě ze strategií integrovaného regionálního rozvoje.

Aktuální kontext

Evropská politika soudržnosti přijala v posledních letech nový model regionálního hospodářského rozvoje. Vyvinula se z politiky zaměřené na kompenzaci regionů za jejich znevýhodnění na politiku koncipovanou tak, aby přispívala ke zlepšení regionálního růstu a konkurenceschopnosti. A právě zde může být integrovaný přístup extrémně cenný. Vyčlenění jedné oblasti politiky, například dopravy, nemá smysl, aniž by se vzaly v úvahu ekologické, sociální a jiné oblasti hospodářské politiky.

Nedávný výzkum ukázal, že hospodářský růst nezávisí jen na dostupnosti zdrojů, ale na účinném řízení vzájemně závislých faktorů růstu. Zpráva OECD z roku 2009 například uvedla, že vylepšení infrastruktury sama o sobě nevedou automaticky k vyššímu růstu. Nicméně v kombinaci se zlepšením v oblasti vzdělávání a inovací mají investice do infrastruktury významný dopad na růst.

Podobně i když se v jedné konkrétní oblasti nebo regionu koncentruje výzkum a vývoj, nemusí to nutně znamenat, že příslušný přínos pocítí jen daný region. Výkon jednoho regionu v jednom konkrétním odvětví se může často úzce pojit s výkonem v jiném regionu. V tomto ohledu nelze strategie regionálního hospodářského rozvoje rozvíjet izolovaně.

Jak ale všechny tyto cíle do sebe zapadají?

Souhrnným cílem evropské politiky soudržnosti vždy byla podpora harmonického rozvoje Unie a jejích regionů. V tomto smyslu ke třem strategickým cílům také významně přispívá strategie Evropa 2020:

- inteligentní růst na základě zvyšování konkurenceschopnosti zejména v méně rozvinutých regionech,
- růst, který podporuje začlenění, na základě podpory zaměstnanosti a zvyšování blahobytu lidí,
- zelený růst na základě ochrany a zvyšování kvality životního prostředí.

Nové návštěvnické centrum pro římské divadlo v Méridě, Extremadura, Španělsko

Integrace a místní politiky

Jak jde tedy integrovaný přístup dohromady s územně založenou politikou, jako je evropská politika soudržnosti? Každodenní provádění programů evropské politiky soudržnosti ukazuje, že je nutné spolupracovat s více úrovněmi správy. Na základě úzké spolupráce na evropské, vnitrostátní, regionální a místní úrovni může evropská politika soudržnosti zvýšit konzistenci a synergii mezi různými politikami. To také může přispět k šíření osvědčených postupů.

Územní přístup také klade důraz na práci s pružnějším smyslem pro zeměpisné měřítko, které může být malé, například v případě ostrovů nebo městských čtvrtí, nebo velké, například v případě metropolitních regionů nebo makroregionů, jako je Baltské moře. Například některé programy politiky soudržnosti mohou mít za cíl zlepšení přístupu k širokopásmovému připojení v částech regionu, kde návratnost nezbytných investic není dostatečně vysoká na to, aby toto opatření zrealizovaly firmy samy. Jiné programy mohou chtít víceregionální rozměr, který jim umožní vytvořit sdílenou strategii pro určitou funkční oblast. Zeměpis má pořád svou váhu.

Integrace má své vlastní výzvy

Závěrem je nutné říci, že integrovaný přístup také klade řadu výzev před ty, kdo působí na daném místě. V rámci přijetí integrovaného přístupu v oblasti regionálního hospodářského rozvoje je nutné to, aby zákonodárci vytvořili programové strategie zaměřené na reálné potřeby a nedali se zlákat relativně snadným vynaložením prostředků v jednotlivých odvětvích.

K tomu je zapotřebí stanovit si záměry a cíle na základě analýzy problémů, kterým příslušný region čelí. Například je nutné – možná celostátně – zvážit úlohu dopravního systému ve snaze docílit širších hospodářských, sociálních a ekologických cílů.

Místní strategie by se neměly formulovat izolovaně, ale je nutné brát v úvahu strategie prováděné v jiných oblastech, jako jsou například sousední regiony. V tomto ohledu má evropská politika soudržnosti zkušenosti s podporou rozvoje programů transregionální koordinace, díky kterým mohou regiony EU vzájemně působit a využívat své synergie. Jednoduše řečeno, integrovaný přístup s koordinováním akcí napříč politickými oblastmi přinese lepší výsledky než jednotlivé iniciativy.

„ Integrovaný přístup také klade řadu výzev před ty, kdo působí na daném místě “

Stanice Estação do Oriente, Lisabon, Portugalsko

FABRIZIO BARCA

Dr. Fabrizio Barca je generálním ředitelem ministerstva hospodářství a financí v Itálii.

Dr. Barca je nyní zvláštním poradcem Evropské komise, přednáší politologii na univerzitě v Paříži a napsal mnoho pojednání o řízení firem a italské historii.

Ve své zprávě o budoucnosti politiky soudržnosti jste tuto politiku popsali jako „závislou na místních podmínkách“. Jak se vzhledem k tomu dá do vytváření politik zahrnout integrovaný přístup? Existuje nějaká souvislost mezi těmito dvěma přístupy k vytváření politik?

Takzvaný „místní přístup“ je politickou strategií zaměřenou na podporu rozvoje zvenčí (daného místa), a to prostřednictvím intervencí ušitých na míru danému kontextu. Integrace mezi zásahy do jednotlivých sektorů je součástí vytváření politiky místního přístupu spolu se smlouvami, víceúrovňovým řízením a partnerskými systémy.

Integrace vyžaduje přístup založený na místních podmínkách, protože integrovat různé zásahy do jednotlivých sektorů nemůžete nikde jinde než na základní úrovni. Můžete mít nastavenou spolupráci mezi jednotlivými odvětvími v hlavních městech federace, státu nebo regionu, ale jakákoli integrace bude v takovém případě pouze teoretická. Specifičnost daného místa můžete brát v úvahu pouze na úrovni jednotlivého projektu a je třeba si uvědomit, že výsledek se dostaví jen tehdy, když společně uplatníte „čtyři různé věci najednou“.

Ve svém pojednání „Unie a politika soudržnosti – myšlenky pro zítřek“ uvádíte, že EU bude muset čelit řadě problémů, mezi nimiž uvádíte problémy ekologické, ekonomické a sociální. Mohl byste vysvětlit, jak integrovaný přístup k těmto otázkám může pomoci a proč?

Existuje pro to několik důvodů, z nichž tři jsou zcela zásadní. Prvním důvodem je to, že tyto problémy, o nichž hovoříme, jsou už samotnou svou podstatou vázány na určité místo. Platí to o klimatických změnách, problémech s migrací obyvatelstva spolu s nutností nového přístupu – to vše lze postřehnout pouze na základní úrovni.

„ Integrace vyžaduje přístup založený na místních podmínkách “

Druhý důvod vyplývá z toho prvního: Abychom se s těmito problémy dokázali vyrovnat, musíme uplatnit běžné i univerzální znalosti, které nejsou založeny na konkrétním kontextu; takové znalosti mají právě činitelé, kteří pracují na místní úrovni. Jejich odborné znalosti místních podmínek jsou také potřeba a my potřebujeme přístup, který těchto znalostí využije.

Třetí důvod souvisí s předáváním poznatků. V USA i v Evropě jsme se naučili, že efektivní politiku nemůžete dělat tehdy, když se domníváte, že jste našli trvalé řešení. Žádná trvalá řešení totiž neexistují. Ať už je nějaká politická strategie jakkoli efektivní, velmi brzy se prokáže jako neúčinná, protože lidé zjistí, jak ji obejít. Klíčovým prvkem k přístupu k politice, k jejímu řešení a provádění je tedy experimentalismus, který je definován jako politika, jež lidem umožňuje experimentovat s různými řešeními, a přitom je sledovat, zkoumat a vyjadřovat s nimi souhlas či nesouhlas. A znovu platí, že místní přístup je správným politickým prostorem pro experimentalismus.

Mluvíte o tom, že je třeba dělat zřetelný rozdíl mezi politickými zásahy zaměřenými na zvýšení příjmů a růstu a zásahy, jejichž cílem je zmírnit nerovnost. Není to v rozporu s integrovaným přístupem?

Cílem jakékoli politiky zaměřené na rozvoj je jak rovnost, tak i účinnost: sociální začlenění, které se vztahuje k mnohočetným aspektům lidského blahobytu a plnému využití kapacit, je pro efektivitu plus. Vzniká tedy otázka: „Není tedy snad pravda, že samotné příčiny neschopnosti sociálního začlenění také vysvětlují, proč se plně nevyužívá dostupná kapacita?“

Skutečně to bývá tak, že kde jsou slabé instituce a malá kapacita, znamená to také omezené příležitosti pro nositele nových myšlenek, protože na místě většinou zůstávají „staré struktury“, což vede k institucionální stagnaci.

Správně uplatněná politika zaměřená na místní přístup takové instituce změní a bude mít vliv na inovace – avšak pouze v dlouhodobém časovém horizontu. Ale i když příčina může být stejná, neznamená to, že zlepšení v oblasti začlenění nutně povede ke zvýšení kapacity a naopak. Až příliš dlouho jsme byli svědky toho, jak se sociální agenda skrývala za agendou efektivnosti, a tvrdili jsme, že jsme schopni dělat oboje naráz. Ale tak to není.

Dále, a co je důležitější, neplatí, že intervence, kterými se nejlépe ovlivní daný problém, jsou též nejlepší z hlediska vlivu na jiný problém. Uvedu konkrétní příklad: představte si

region, který má špatný vzdělávací systém a své regionální fondy investuje do zlepšení jeho kvality. Máte dvacet nejlepších studentů s předpoklady, aby se z nich stali vynikající vysokoškoláci, ale kurzy, které se jim nabízejí, se musejí výrazně zkvalitnit. Máte také většinu dětí, které opouštějí školu v 16 letech a nemají žádnou kvalifikaci.

Kam nasměrujete potřebné peníze? Pokud investujete do těchto nadaných studentů a umožníte jim splnit si jejich vize, zajistíte tím pozitivní dopad na výzkum a inovace během krátké doby. Zvýšíte tím konkurenceschopnost svého regionu. Pokud ale investujete do nekvalifikovaných lidí, kteří předčasně ukončili školní docházku, neuděláte sice nic pro inovace ve vašem regionu, ale úžasně přispějete k sociálnímu začlenění, protože z těchto osob budou během dvou tří let lepší občané, kteří se budou umět lépe postarat o sebe i o své okolí.

Rozvoj zahrnuje obojí a politika soudržnosti rovněž, nicméně by se měly uplatňovat v jasně definovaných mezích a jednotlivé intervence by měly být jasně vymezeny, zda jsou určeny pro rozvoj, nebo pro soudržnost.

Existuje ještě jeden důvod pro zmiňovaný postup, a ten souvisí s dosahovanými výsledky. Pokud tvrdíme, že obojí děláme naráz, členové veřejné správy na místní úrovni neřeknou zcela jednoznačně, na co se zaměřují. Tak se vyhnou monitorování a kontrole dosažených výsledků. Nicméně, když se jasně rozlišují různé cíle, můžeme daleko snáze sledovat, co se děje.

Na vyhodnocování výsledků se dnes klade velký důraz. Nebude integrované vytváření politik znamenat, že vyhodnocování bude obtížnější?

Poctivá odpověď zní „ano“ – kvantitativní, důsledné vyhodnocování protichůdných dopadů je v důsledku integrace obtížnější, protože integrace různých intervencí do jednotlivých odvětví a priori znamená, že takové intervence jsou složeny z mnoha faktorů. Chcete-li zlepšit vyhlídky dětí v chudé oblasti, musíte připravit balíček opatření zahrnující zkvalitnění výuky, bezpečnost dětí ve škole a na ulici, jejich mobilitu a tak dále.

Hodnocení takových balíčků s sebou nese určitý problém: nikdy předem nevíte, který ze zahrnutých faktorů funguje;

přijdete s odpovědí, že balíček funguje, ale stejně byste rádi věděli, proč a jak přesně se to děje. Říkáte si, zda by jedna z věcí nešla udělat i bez těch ostatních.

Je to tedy náročnější, ale experimentalismus – který je možné uplatňovat při místním přístupu – je správnou odpovědí, protože vybízí k otevřené, poctivé diskuzi s lidmi, kteří v dané oblasti žijí. Je to laboratoř, kde dochází ke vzájemné spolupráci v reálném čase, v níž je samozřejmě i místo pro selhání.

BRIAN ROBSON

Brian Robson je emeritním profesorem na Univerzitě v Manchesteru.

Prostřednictvím Centra pro studium městské politiky (Centre for Urban Policy Studies, CUPS), které profesor Robson v roce 1983 založil, provedl rozsáhlé výzkumy pro vládu s cílem vyhodnotit městskou a regionální politiku.

Co představuje přidanou hodnotu integrovaného přístupu v rozvoji regionální ekonomiky?

K úspěšnému ekonomickému rozvoji mohou přispět dva druhy integrace. Prvním je spojení s různými „doménami“ ekonomiky. Při ovlivňování ekonomického rozvoje spolupůsobí například bydlení, doprava, zaměstnanost, kvalita životního prostředí a spousta dalších sociálních faktorů. Z administrativních důvodů je však správa těchto oblastí trvale rozdělena do jednotlivých domén. Stanovení společných priorit napříč tímto spektrem není jednoduché, protože každá oblast má své specifické cíle, priority a rozpočet. Nicméně při regionálním ekonomickém rozvoji je třeba stanovit, jak se tyto institucionálně oddělené prvky ovlivňují navzájem. Pro základní architekturu této ekonomiky je klíčové propojení trhů práce a trhů s bydlením. Z toho vyplývá nutnost zahrnout do programu i dopravní politiky, což je problematika, v níž ne každý členský stát zcela vyniká.

Druhým užitek je prostor pro centrálně vedenou agendu. Ekonomický rozvoj nás všechny nutí, abychom se stali geografy a uvědomovali si charakteristické rysy jednotlivých míst. V rámci Spojeného království se jednotlivé anglické regionální úřady snaží vypořádat s úkolem integrovat dříve oddělené ekonomické strategie, které byly nezávislé na tom kterém území, s jednotlivými územními strategiemi, k nimž patří i bytová politika. Není to samozřejmě jednoduché. Politiky to nutí rozpoznat nejdůležitější geometrii rozvoje a více si vybírat, kam nasměrují investice. Integrace hospodářských a územních strategií znesnadňuje zanedbávání priorit. Zdůrazňuje se tím také důležitost geometrie městského regionu na rozdíl od správních geografí založených na krajském uspořádání nebo formálních regionech. Městské regiony jsou vhodnější, protože jsou definovány jako funkční celky, v nichž je zřejmý otisk velkých měst, jež jsou hybnou silou našich postindustriálních ekonomik.

Když uvažujeme o relativním rozvoji Liverpoolu a Manchesteru, jakou roli sehrál integrovaný přístup v konkurenceschopnosti jednotlivých měst?

Konkurenceschopnost měst nás přivádí ke třetímu aspektu integrace: ke spojení soukromého, veřejného a dobrovolnického sektoru do partnerství. Manchester v tom byl výjimečně dobrý. U zrodu tohoto přístupu, kdy byl Manchester takříkajíc znovu objeven, byla série silných partnerských vazeb mezi veřejným a soukromým sektorem. Mnoho významných projektů rozvoje bylo realizováno výkonnými orgány, jejichž účelem bylo pracovat po boku městského úřadu a zahrnout do projektu pracovníky veřejného i soukromého sektoru. Takové struktury dávají potenciálním investorům větší jistotu komerční logiky a rychlost požadovaného procesu rozhodování. Nejdramatičtější příkladem bylo ustanovení rady pro obnovu centra, které bylo v roce 1996 poničeno bombovými útoky. Čerpalo se přitom ze sekundárních zdrojů města a také ze soukromého sektoru od developerů a investorů. Znovu vybudované centrum bylo dokončeno v pozoruhodně krátké době a v centru Manchesteru se tím nastartovala nabídka kancelářských i prodejních prostorů. To vše se navíc odehrálo v době, kdy se otevíral hlavní nákupní komplex mimo město, který mohl snadno zhatit komerční přitažlivost centra.

Ekonomický rozmach Liverpoolu přišel teprve nedávno a zdaleka nebyl tak zajištěný. Odrážela se v něm zčásti politická roztržičnost méně stabilního vedení. Mnozí politici nechtěli spolupracovat se soukromým sektorem a vzájemná spolupráce tak vážla. A tak se stalo, že značné finanční prostředky, které město dostalo z Cíle 1, se nejdříve projevily jen ve stagnaci, protože soupeřící strany se handrkovaly o to, jaký díl z koláče si kdo ukrojí. Dnes už je to ale minulostí. Liverpool nyní začal přitahovat nové investice a jeho ekonomické vyhlídky již nejsou tak ponuré. Kdyby byl díky silnějším integračním vazbám připraven na rozvoj priorit, mohlo k ekonomickému oživení dojít už dříve, a ne až uprostřed recese. Nicméně na prvotní nedostatek integrace by se neměl klást příliš velký důraz. Podobně jako u všech měst typu „cul-de-sac“ je jeho nevýhodou poloha: je odvrácen od Evropy a má jen omezenou atraktivitu, protože kvůli své poloze na pobřeží je jeho regionální vliv omezen na 180 stupňů.

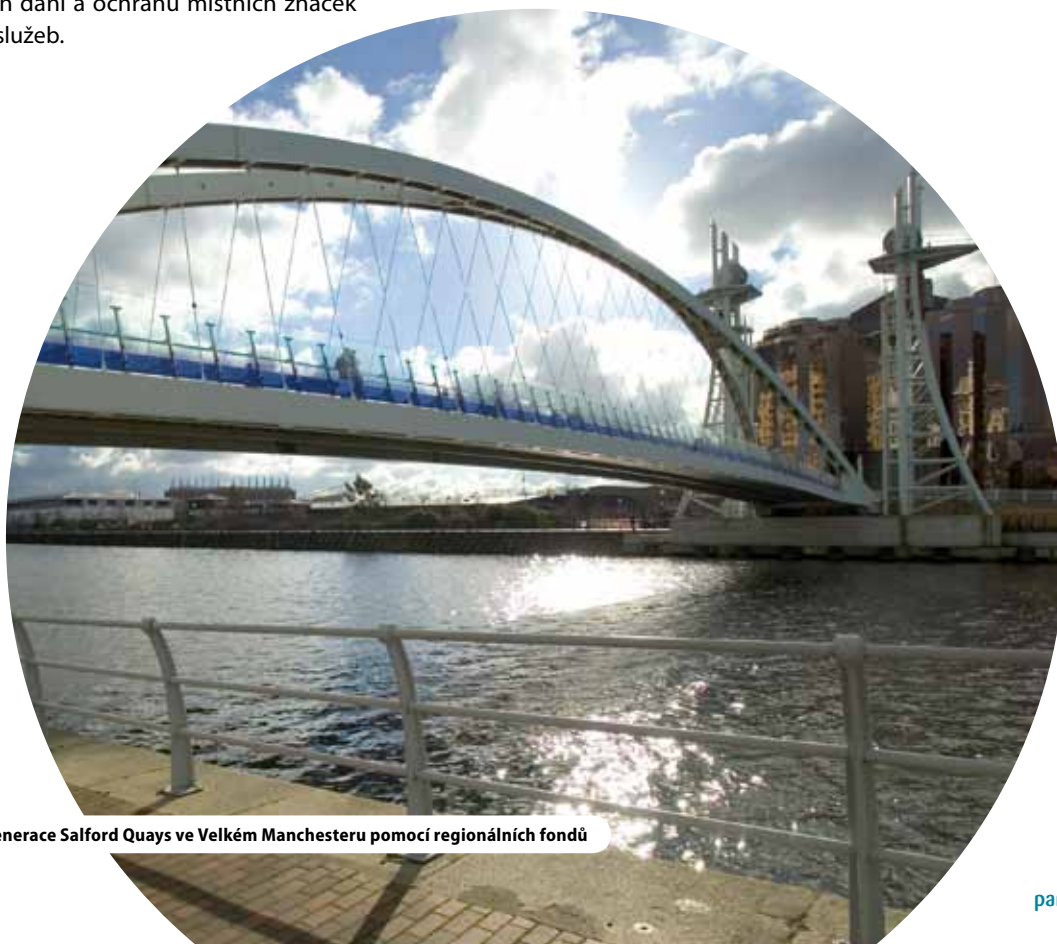
Měla by se podle vás evropská regionální politika zaměřovat prostě na zmírnění nerovností, nebo by se jejím cílem měl stát i růst a konkurenceschopnost?

Zmírnění nerovnosti je správným cílem, ale jedním z klíčů je propojit chudé oblasti s těmi bohatšími a konkurenceschopnějšími. To může být otázkou pouhého fyzického propojení a zlepšení dopravního spojení s oblastmi, kde je práce; může to být spojeno také s otázkou získání takové kvalifikace, kterou vyhledávají a potřebují místní zaměstnavatelé; a může k tomu patřit i přilákání bohatších rodin do oblastí s menší prosperitou. Jedním z úkolů politiky je tedy propojit chudé oblasti s oblastmi rostoucími, a to na různých prostorových úrovních – místní, subregionální i regionální. Příliš mnoho menších měst a regionů se na sebe dívá jako na ostrov – což je možná pochopitelné pro politika, který si chce chránit svůj „dvorek“ – a nevnímají svůj region jako součást širšího funkčního celku. I zde pomůže koncepce širšího městského regionu. Například v Anglii je pro některá zchudlá města, kde kdysi bylo jediné průmyslové odvětví, nejrozmnější strategií obnovit průmyslovou základnu, a ne se snažit vytvořit levnější bydlení pro lidi, kteří by odtud dojížděli do práce do blízkých velkých měst; je tedy rozumné vytvořit příliv potenciálních příjmů z místních daní a ochranu místních značek zboží a místních služeb.

“ Integrace
hospodářských a územních
strategií znesnadňuje
zanedbávání priorit “

Mohl byste uvést nějaké příklady úspěšné obnovy v důsledku integrovaného přístupu, se kterými jste se osobně setkal?

Vynikajícím příkladem je východní Manchester. Zánik těžkého průmyslu znamenal pro tuto oblast katastrofu. Nicméně díky řadě vládou financovaných iniciativ, které město během let cíleně zaměřilo na tuto oblast, se podařilo vytvořit v podstatě jeden zdroj příjmů, i když finance proudily z různých ministerstev. Tato oblast se sice stále potýká s určitými problémy, ale došlo v ní k pozoruhodným změnám. Tajemství úspěchu tkví v následujících faktorech: dlouhodobost – systematické řešení problémů během desítek let; rozloha – území o rozloze přes 1000 hektarů dává dané oblasti větší politickou význačnost; zapojení místních obyvatel – pomocí úvodního programu konzultací s místními lidmi a jejich zapojení do projektu; závazek – využití schopného, stálého personálu; a komplexnost – současné řešení pracovních příležitostí, škol, bydlení, zdravotnických zařízení a trestné činnosti.

Regenerace Salford Quays ve Velkém Manchesteru pomocí regionálních fondů

S cílem podívat se na různé formy probíhajícího integrovaného vývoje navštíví Panorama projekty v Portugalsku, Maďarsku, Francii, Německu, Polsku a společný francouzsko-belgický projekt.

Kreativní skupiny – kreativita jako hnací síla

Portugalské město Óbidos, proslulé svou středověkou architekturou, je

oblíbenou turistickou destinací. Toto malebné město a jeho okolí kypí kreativitou: kreativní skupina regionu dodává svěží podnikatelské nápady, které v tradičním zemědělském hospodářství znamenají dodatečný zdroj příjmů.

Byl zrenovován klášter svatého Michala v Óbidosu, který se stal sídlem organizace Podpůrný systém ABC (ABC Support System), která nabízí pomoc kreativním podnikatelům. Design, cestovní ruch, vydavatelství nebo klenotnictví – pod jednu střechu se zde dostanou rozmanité obory.

„Tato činnost [...] vychází ze zásadní koncepce: jestliže půsíme na malém a chudém území, musíme inovovat a rozvíjet jedinečné projekty,“ říká Telmo Faria, starosta města Óbidos. Projekt „kreativních skupin“ tuto koncepci realizuje. Stimuluje kreativitu v malých městech s cílem oživit kulturní a hospodářskou činnost, což je přístup, který se obvykle uplatňuje ve velkých městech.

I když hlavním cílem je podpora podnikání, integrovaný přístup vytváří důležité vedlejší produkty, např. pro znalostní ekonomiku nebo obnovu obcí. Vznik galerií, tematických restaurací a specializovaných škol a organizace pracovních setkání nebo obchodních veletrhů jde ruku v ruce s rozvojem odvětví, jako je cestovní ruch, gastronomie, zemědělství a výroba nábytku, které jsou již dlouhou dobu součástí místního hospodářství.

Tato koncepce je zaváděna do praxe v deseti partnerských městech, které jsou součástí sítě, v jejímž čele stojí Óbidos.

KREATIVNÍ SKUPINY – FINANCOVÁNÍ

Celkový rozpočet projektu: 709 337 €
Příspěvek EFRR: 532 380 €

VÍCE INFORMACÍ NA:

<http://urbact.eu/en/projects/innovation-creativity/creative-clusters/>

Čtvrť Magdolna, Budapešť: místní na prvním místě

Pomoci lidem, aby si pomohli sami – to je základní princip projektu ve čtvrti Magdolna. Projekt se zaměřuje na sociální, hospodářské a ekologické otázky a v každé fázi procesu zapojuje místní obyvatele.

Magdolna (v části Józsefváros) je jednou z nejchudších budapeštských čtvrtí a potýká se s vysokou mírou nezaměstnanosti a zločinnosti, nízkou úrovní vzdělanosti a špatnými podmínkami k bydlení. V roce 2005 byl zahájen projekt s cílem tuto situaci zvrátit. Projekt vycházel z předpokladu, že ke zlepšení životních podmínek je zapotřebí integrovaný přístup, který postihne tři základní prvky městské obnovy (společnost, hospodářství a životní prostředí).

A kdo by takový projekt mohl realizovat lépe než sami obyvatelé? Tím, že byli zapojeni do tvorby návrhu i do realizace různých opatření, se minimalizovalo riziko, že by se projekt minul cílem.

Jedním z příkladů uplatnění tohoto přístupu je projekt obnovy Mátyásova náměstí, jehož cílem bylo učinit z náměstí místo, které by sloužilo k budování místní obce. O plánech se diskutovalo přímo na místě s místními obyvateli, ve fázi tvorby návrhu se prováděly průzkumy a žáci místní školy vytvořili pro náměstí „sedací pahorky“. K dalším fázím patřila reorganizace dopravy, vybudování veřejných záchodků, vytvoření pěší zóny a otevření obecního centra v někdejší továrně na výrobu rukavic, která se také nacházela na náměstí.

Tento program je v Maďarsku prvním experimentem v oblasti obnovy čtvrti s přímým zapojením místních obyvatel a začleněním sociálních, kulturních a technických aspektů.

PROJEKT VE ČTVRTI MAGDOLNA – FINANCOVÁNÍ

Celkový rozpočet projektu: 8 180 047 €
Příspěvek EFRR: 7 218 733 €

VÍCE INFORMACÍ NA:

<http://www.rev8.hu/>

Île-de-France: budování zelenější budoucnosti

Odvětví ekologického stavebnictví se objevilo jako řešení šité na míru pro region Seine-Aval. Díky oživení tohoto klíčového odvětví je možné řešit i řadu dalších vzájemně souvisejících problémů.

Region Seine-Aval, který leží severozápadně od Paříže proti proudu řeky Seiny, se potýká s deindustrializací, z ní vyplývající ztrátou pracovních míst a také s nesouladem mezi dovednostmi a pracovními místy. V důsledku toho musí mnoho lidí za prací dojíždět.

Ukázalo se, že odvětví ekologického stavebnictví odpovídá potřebám regionu i místním dovednostem: díky plánům na vybudování 2 500 nových domů ročně počínaje rokem 2010 a novým směrnici v oblasti energetické účinnosti budov se vytvářejí příznivé podmínky. Dalšími přínosy jsou velké množství dostupné pracovní síly, vysoký počet stávajících podniků ve stavebnictví a nedaleká řeka. A vedlejším produktem je skutečnost, že se díky spojení s novými technologiemi zlepšuje reputace stavebnických profesí.

Díky financování, které je v rámci projektu In' Europe k dispozici na integrovaný městský rozvoj, je možné nabízet všestranné služby zahrnující školení, poradenství pro podnikatele a opatření ke stimulaci poptávky. V červnu 2009 zahájila činnost „Agentura pro ekologické stavebnictví“. Sídlí zde také školicí institut pro ekologické stavebnictví (IFECO), který je v regionu prvním svého druhu.

Bylo také vynaloženo úsilí ke stimulaci poptávky v odvětví ekologického stavebnictví. Jedná se například o osvětové kampaně nebo regulační opatření rozšiřující využívání dřeva jako stavebního materiálu.

„Institut vytváří pákový efekt,“ vysvětluje Jean-Marie Ripart, ředitel zodpovědný za hospodářský rozvoj a zaměstnanost v Communauté d'Agglomération Deux Rives de Seine realizující projekt. „Připravuje obyvatele na pracovní trh zítřka.“

PROJEKT IN' EUROPE V SEINE-AVAL – FINANČNÍ ZDROJE (2007–2013)

Regionální finance:

EFRR: 12 milionů €

ESF: 4 miliony €

Další zdroje:

EZFRV: 1,07 milionu €

VÍCE INFORMACÍ NA:

<http://www.europeidf.fr>

Inovační kapitál: převádění výsledků výzkumu z laboratoře na trh

Kapitálový investiční fond, který spravuje Malopolská agentura pro regionální rozvoj (MARR), Polsko, vytváří pojítko mezi místními výzkumnými pracovníky a podnikateli.

Díky řadě vysokoškolských organizací, podniků a vědeckých ústavů patří odvětví výzkumu a vývoje ke klíčovým silným stránkám regionu, což dokládají ukazatele, jako je počet zaregistrovaných patentů. Fond byl založen s cílem ještě více využívat tento potenciál a zužitkovat nové nápady. K tomu patří přesun nových technologií z výzkumných organizací na trh.

Seznam odvětví, která mají z této finanční pomoci užitek, je dlouhý: o financování mohou žádat projekty v oblasti IKT, obnovitelné energie, ochrany životního prostředí, zdravotnických technologií, lékařského inženýrství a farmacie.

Užitek, který to regionu přináší, se netýká jen ekonomické stránky; vytváření prostoru pro výzkumné a vzdělávací ústavy přispívá k řešení otázek v oblasti informační společnosti, životního prostředí a zdravotnictví. Začleněním různých problematických oblastí se podařilo dosáhnout celkového zlepšení životních podmínek.

„Prostřednictvím fondu připravujeme půdu pro regionální rozvoj znalostí a inovací,“ říká Anna Welmińska, předinkubační specialistka v MARR.

Financování je k dispozici ve dvou etapách: předinkubační fáze zahrnuje výběr projektů, auditu technologií a výběr soukromého investora. Následuje fáze kapitálového vstupu.

Maximální hodnota podílu je stanovena na 200 000 €. Až doposud mělo z fondu užitek 40 lidí, mezi nimiž byli vědci, výzkumní pracovníci a podnikatelé.

KAPITÁLOVÝ INVESTIČNÍ FOND – FINANCOVÁNÍ (2009–2013)

Celkový rozpočet: 6 943 911 €

Příspěvek EFRR: 85 %

VÍCE INFORMACÍ NA:

<http://www.marr.pl/>

EUROMÉTROPOLE EUROMETROPOOL

LILLE • KORTRIJK • TOURNAI

Místo setkávání různých kultur: eurometropole Lille-Kortrijk-Tournai

Základní myšlenkou, která stála za vytvořením eurometropole, byla snaha usnadnit život obyvatelům přeshraničního trojúhelníku tvořeného městy Lille, Kortrijk a Tournai.

„Evropské seskupení pro územní spolupráci“ (ESÚS), vytvořené v roce 2008, zahrnuje městskou aglomeraci Lille (severní Francie) a belgická města Kortrijk (Flandry) a Tournai (Valonsko). Touto aglomerací prochází několik dělicích linií: nachází se ve třech regionech ve dvou zemích a mluví se tam dvěma různými jazyky (francouzsky a holandsky).

Při odstraňování překážek v této oblasti se osvědčila integrace různých aspektů územního rozvoje. „Jedná se o pohraniční region s dlouhou tradicí přeshraničních výměn na nejrůznějších úrovních,“ vysvětluje Céline Deléglise, manažerka pro komunikaci eurometropole. „Pořád jsou zde ale překážky, které musíme překonávat. Naše výzva: zajistit setkávání těchto odlišných kultur. [...] Snažíme se podporovat hospodářské, společenské i kulturní výměny.“

Struktura, která byla pro dosažení tohoto cíle vytvořena, zahrnuje politické představitele, občanskou společnost a odborníky z různých regionů. Pro vytvoření eurometropole vzniklo šest tematických pracovních skupin, které se zaměřují na hospodářský rozvoj, mobilitu, územní strategii, služby pro obyvatelstvo, cestovní ruch a kulturu.

Prováděná práce již začala mít dopad na každodenní život lidí. Díky levnějším vlakovým jízdenkám mezi městy Lille a Kortrijk a díky přímému spoji mezi městy Kortrijk a Tournai mohou dojíždějící ušetřit čas i peníze. Zvýšená mobilita přispívá k oživení přeshraničního trhu práce. Na ten se také zaměřuje každoroční přeshraniční veletrh pracovních příležitostí, na němž se mohou setkávat zaměstnavatelé a uchazeči o místo z uvedených tří regionů. V roce 2010 se veletrh bude konat 28. října v Kortrijku.

Díky tomu, že byla vydána přeshraniční turistická mapa, je návštěva pamětihodností na druhé straně regionální, národní nebo jazykové hranice snazší. Plánuje se zveřejnění společné kulturní agendy.

Rozhodující činitelé projektu eurometropole také velmi dbají o sociální aspekty. Zaměřují se mimo jiné na pečovatelské domy: „Pro vyrovnání nabídky a poptávky musíme odstranit bariéry,“ uvádí Deléglise. K tomu patří nejen administrativní aspekty přijímání osob z přeshraničí, ale také jazykové dovednosti mezi ošetřovateli.

Jazykové otázky jsou všeobecným problémem a připravují se cílené akce, které mají přispět k řešení situace. Projekt Transfrontalia, způsobilý pro regionální financování v rámci programu EU INTERREG IV, bude podněcovat ke studiu a používání obou jazyků v uvedených třech regionech.

Trojúhelník Lille-Kortrijk-Tournai je největší evropskou přeshraniční aglomerací – tato heterogenní oblast má dva miliony obyvatel a rozkládá se na ploše větší než 3 550 km². Projektu se účastní 145 obcí a 14 veřejných orgánů na celostátní, regionální a místní úrovni.

CO TO JE ESÚS?

Evropské seskupení pro územní spolupráci (ESÚS) je evropský právní nástroj přímo použitelný ve všech členských státech EU od 1. srpna 2007. Je určen k zlepšování přeshraniční, nadnárodní a meziregionální spolupráce a regionálním a místním orgánům umožňuje vytvářet struktury pro spolupráci s právní subjektivitou. Eurometropole Lille-Kortrijk-Tournai je první svého druhu.

VÍCE INFORMACÍ NA:

<http://www.lillemetropole.fr/>

Integrovaný městský rozvoj v Lipsku: rodící se příběh o úspěchu

Východoněmecké město Lipsko prošlo v posledních desetiletích působivou transformací. Podařilo se zde snížit míru nezaměstnanosti a všeobecně zvýšit kvalitu života, a v důsledku toho začal narůstat počet obyvatel. Na pozadí tohoto procesu je realizace Lipské charty pro integrovaný rozvoj měst.

Charta byla přijata v roce 2007 na neformálním ministerském setkání v Lipsku jako rámec pro udržitelný rozvoj měst v Evropě. V roce 2008 byl zahájen návazný proces, v rámci něhož vznikl „referenční rámec pro udržitelné město“. V programu URBACT byla vytvořena pracovní skupina šesti měst, LC-FACIL, která má pro tuto práci zajišťovat „místní zkušebnu“ na evropské úrovni.

Jako hlavní partner iniciativy může Lipsko nabídnout značné zkušenosti: zkušenosti získané během uplynulých deseti let při obnově zanedbaných čtvrtí integrovaným způsobem vedly k tomu, že město v roce 2009 vytvořilo „Koncept pro integrovaný rozvoj města“, která platí na celé město. Počet specifických koncepcí zahrnutých do tohoto rámce dokládá, jak složitý je tento typy strategie rozvoje – patří sem mimo jiné bydlení, trh práce, zelené prostory, vzdělání, kultura a doprava. Na základě definice mezioborových cílů a prostorových priorit se podařilo dosáhnout značného zlepšení.

Dnes město přitahuje mnoho mladých dospělých, protože nabízí zlepšené životní podmínky a dynamičtější trh práce. Integrovaný proces je však nutné posunout dále: kontinuitu mezi strategií a akcí je třeba zajišťovat na každodenní bázi. Hodnotící mechanismy a monitorovací systém zajišťují udržitelnost ze středně až dlouhodobého hlediska.

LC-FACIL – FÁZE ZAJIŠTĚNÍ FINANCOVÁNÍ A REALIZACE (2009–2011)

Celkový rozpočet projektu: 299 240 €

Příspěvek EFRR: 228 727 €

Veřejné spolufinancování z jiných zdrojů: 70 513 €

VÍCE INFORMACÍ NA:

<http://urbact.eu/en/projects/disadvantaged-neighbourhoods/lcfacil/>

Centrum Lipska

BAVORSKO: INTEGROVANÉ AKCE POMÁHAJÍ STRUKTURÁLNĚ SLABŠÍM OBLASTEM DOSÁHNOUT JEJICH PLNÉHO POTENCIÁLU

BAVORSKO JE NEJVĚTŠÍ NĚMECKOU SPOLKOVOU ZEMÍ. JAKO REGION JE NA DRUHÉM MÍSTĚ Z HLEDISKA POČTU OBYVATEL A JEHO HDP JE HODNĚ NAD PRŮMĚREM EU.

„Specifičností regionálního financování v Bavorsku je orientace na strukturálně slabší, převážně venkovské obvody ve východním Bavorsku: Horní Franky, Horní Falc a Dolní Bavorsko dostávají 60 % finančních prostředků z EFRR,“ vysvětluje Martin Zeil, bavorský ministr hospodářství.

K omezení strukturálních slabin v těchto obvodech přispívají integrovaná opatření. Zvláštní pozornost je věnována propojení měst a přilehlých venkovských oblastí s cílem vyvolat řetězovou reakci, která se rozšíří za hranice městských center. Souhra faktorů, jako jsou přírodní a lidské zdroje, průmyslové vzorce, inovace, rozvoj a infrastruktura měst, je ovlivňována tak, aby přinášela prospěch všem aktérům v regionu.

Oblast Mnichova, která je strukturálně silnější a tato opatření se na ni nevztahují, dostává finanční prostředky na integrované akce prostřednictvím iniciativ zaměřených na mezinárodní spolupráci. Následující příklady ukazují, jak se v tomto regionu integrovaný přístup využívá v praxi.

„DĚDICTVÍ JAKO PŘÍLEŽITOST“ PRO HISTORICKÉ PANORAMA ŘEZNA

Pro památkovou péči na Starém městě je zásadní zachovat rovnováhu mezi všemi jeho rozmanitými funkcemi.

Centrum Řezna se svojí jedinečnou architekturou je zapsáno na seznamu světového dědictví UNESCO: starobylé budovy připomínají dějiny města, které již ve vrcholném středověku bývalo obchodním centrem střední Evropy.

Dnešní staré město musí uspokojovat řadu různých potřeb: maloobchod, bydlení a zařízení pro volný čas se musí přizpůsobit požadavkům mobility a cestovního ruchu.

A právě o to usiluje projekt „Dědictví jako příležitost“ (Heritage as Opportunity, HerO). Jeho hlavní zásadou je to, že historické městské krajiny je nutné vnímat jako živé organismy, které přežijí jen tehdy, budou-li všechny jejich funkce řešeny integrovaným způsobem.

V Řezně se pracuje na tom, aby se poptávku po nové infrastruktuře a lepší veřejné dopravě podařilo uspokojit, aniž by byly poničeny historické stavby. Cíl: zachovat jejich přitažlivost pro místní obyvatele a turisty a zároveň obnovit jejich výnosnost pro místní obchodníky. Při řešení tohoto dilematu se podařilo nashromáždit osvědčené postupy. Jedním z nich je „Retail Concept 2020“, který má maloobchodníkům na Starém městě pomoci obstát v konkurenci obchodních center.

Město pracuje na vytvoření plánu integrované správy kulturního dědictví.

MNICHOV A JEHO OKOLÍ – POHLED ZA MĚSTO

Hlavní město Bavorska je hospodářským centrem regionu a počet jeho obyvatel v uplynulých desetiletích vytrvale roste. K tomu, aby byl tento růst dlouhodobě udržitelný, by měl přispět integrovaný přístup.

Mnichov je součástí sítě CityRegion.Net, která svým partnerům pomáhá zlepšovat regionální spolupráci a zejména bojovat proti živelnému rozšiřování měst. Pro zlepšení spolupráce mezi městem a jeho okolím se v Mnichově provádí řada opatření.

Jako první krok bylo vypracováno shrnutí osvědčených postupů v oblasti činností vztahů s veřejností, aby se stimulovala realizace společných regionálních činností a došlo k vytvoření regionální identity.

Vznikla místní pracovní skupina skládající se z hlavních aktérů: metropolitní region Mnichov; obce v regionu; firma, která v regionu zajišťuje veřejnou dopravu, MVV; univerzity; úřady pro regionální plánování a bavorské Zemské ministerstvo hospodářství, infrastruktury, dopravy a technologií.

Pracovní skupina identifikuje problémové oblasti a navrhuje možná řešení. Tato úzká spolupráce se osvědčila mimo jiné při plánování a údržbě regionálních rekreačních míst, jako jsou veřejná jezera a cyklistické stezky, a při řešení dopravních problémů, například prevence dopravních zácp.

BIOENERGETICKÝ PROJEKT V BAYREUTHU INTEGRUJE AGROEKOLOGICKÁ A ENERGETICKÁ HLEDISKA

Bayreuth byl vybrán jako jeden z 25 bioenergetických vzorových regionů v Německu pro implementaci inovativních koncepcí, které mají zajistit dlouhodobě udržitelné využívání bioenergie.

Proč zrovna Bayreuth? „Vzhledem k tomu, že 90 % regionu pokrývá zemědělská půda a lesy, má Bayreuth optimální podmínky pro využití bioenergie,“ říká regionální manažer Alexander Popp. „Pomocí bioenergie lze uspokojit polovinu energetických potřeb domácností. Navíc se tak vytvářejí nová pracovní místa a vzniklé výhody dosahují hodnoty nejméně 50 milionů €.“

Na základě integrace ekologických hledisek a potřeb zemědělské výroby a energetiky nabízí bioenergetika jedinečnou příležitost k vytvoření vzájemně prospěšného vztahu mezi městem Bayreuth a okolními venkovskými oblastmi – bioenergií, která se v regionu vyrábí, lze rychle dopravit do města.

A jak se region snaží dosáhnout významného nárůstu? Projekty se zaměřují na výzkum bioenergetických plodin, vypracování školicích materiálů, opatření na zvýšení energetické účinnosti bioenergetických plodin, a dokonce i výtvarné umění: projekt „energetika v umění“, prezentovaný na OPEN DAYS 2009, má za cíl zapojit širokou veřejnost.

INTEGRACE

V AKCI

Rubrika Společný zájem se zaměřuje na vytváření integrovaných politik a na to, co může nabídnout regionální politika, a zkoumá úlohu integrovaného přístupu v oblasti námořní politiky, změny klimatu a inovací.

Inovace – vytvoření vize pro podnikání v regionech

Inovace je klíčem k tomu, aby se evropské podniky staly konkurenceschopnými a aby takovými zůstaly. Mezi regiony přetrvávají v tomto ohledu zásadní rozdíly. Téměř 25 % finančních prostředků vydávaných v období 2007–13 v rámci politiky soudržnosti je proto vyčleněno na inovace a výzkum a vývoj.

Samotné peníze ale nestačí: pro zajištění toho, aby inovace vedly ke konkrétním přínosům, jsou nezbytná účinná a na míru šitá řešení. V době krize, kdy podniky mají tendenci pochybovat o množství prostředků vynaložených na inovace, pokud nepřinášejí okamžité výsledky, to platí dvojnásob.

Jak lze inovace podporovat co neúčinněji? Jedním z aspektů je snaha brát v úvahu jedinečný soubor podmínek v daném regionu; dalším aspektem je vytváření a využívání odborných znalostí. Právě proto ředitelství pro inovace v rámci GR pro podniky a průmysl a GR pro regionální politiku úzce spolupracují na tom, aby inovace byly v regionech účinné.

S cílem vybudovat základnu znalostí vznikají další nástroje: nový nástroj „Sledování regionálních inovací“, který má analyzovat regionální inovační politiky a strategie, doplní existující iniciativy, jako jsou „Srovnávací tabulka evropských inovací“ a „Inno-Policy TrendChart“.

„Evropské středisko pro sledování klastrů“ zajišťuje kvantitativní analýzy podnikových klastrů a mapuje klastrové organizace v Evropě. Klastry patří k hybatelům inovace v regionech. Komise usiluje o to, aby se klastry staly základem vysoké kvality, a proto jsou z regionálních fondů financovány projekty zaměřené na vytváření a rozvoj klastrů. Na zvýšení kvality správy klastrů se zaměřuje iniciativa Excellence evropských klastrů, a to prostřednictvím nových nástrojů a školicích programů, které jsou pro regiony a klastrové organizace k dispozici.

Iniciativy, jako je nyní již nezávislá síť „Inovační regiony v Evropě“ (Innovating Regions in Europe, IRE), která vznikla v rámci inovační politiky Komise, stimuluje výměnu osvědčených postupů mezi regiony. Existuje mnoho dalších iniciativ zaměřených na vytváření sítí, které zahrnují aspekty regionální i inovační politiky. Síť RAPIDE, která je jedním z rychlých projektů vzniklých v rámci iniciativy „Regiony pro hospodářskou změnu“ (Regions for Economic Change), si klade za cíl poskytovat veřejnému sektoru lepší nástroje pro přenos inovací na trh.

Inovační politika na jednu stranu přispívá k rozvoji nových konceptů a regionální politika na druhou stranu zajišťuje podstatnou část financování, aby se tyto koncepty dařilo v celé Evropě realizovat. Inovace služeb a kreativní odvětví jsou dva příklady takových dvou důležitých oblastí.

VÍCE INFORMACÍ NA:

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/index_cs.htm

Zabýváme se tím, jak místní charakter regionální politiky přispívá k vytváření integrovaných politik. Následující tři oblasti jsme vybrali jako příklady toho, jak regionální politika velmi dobře doplňuje další prioritní oblasti činnosti EU a navazuje na tematické strategie prostřednictvím cílené akce na daném místě.

Námořní politika – mořský rozměr místního přístupu

Na rozdíl od inovační politiky a jejích horizontálních cílů je námořní politika EU založena na integrovaném přístupu. V roce 2006 byla zahájena nová integrovaná politika s regionálním zaměřením, jejímž cílem bylo co nejúčinněji postihnout všechna specifika těchto regionů.

Přímořské regiony tvoří velkou část území EU – vřdyt na pobřeží leží 22 členských zemí a délka pobřeží je sedmkrát delší než v případě Spojených států. V současné době tyto regiony představují téměř polovinu populace a HDP EU. Není tedy divu, že výčet hospodářských a rekreačních aktivit spojených s mořem je dlouhý: sahá od rybolovu, námořní dopravy a loďarství přes výrobu elektrické energie a výzkum až po cestovní ruch a akvakulturu, a to jmenujeme jen některé.

„Územní soudržnost má jak suchozemský, tak i mořský rozměr,“ shrnuje Eddy Hartog, vedoucí oddělení, které zodpovídá za Atlantský oceán, nejvzdálenější regiony a Arktidu na generálním ředitelství pro námořní záležitosti a rybolov. Vysvětluje, jak se tyto dvě politiky přirozeně vzájemně doplňují: různé cíle stanovené v rámci námořní politiky jsou podporovány prostřednictvím cílených investic v pobřežních oblastech z regionálních fondů.

Cíle stanovené v „modré knize“ pro integrovanou námořní politiku, kterou Komise představila v roce 2007, se týkají například udržitelného využívání moří prostřednictvím zlepšení základny znalostí, zkvalitnění života v pobřežních oblastech nebo čelního postavení a viditelnosti EU na mezinárodním poli v námořních záležitostech.

Vzhledem k tomu, že pobřeží protíná mnoho státních hranic, většina regionálních investic souvisejících s námořní politikou vyžaduje přeshraniční a mezinárodní financování, které je k dispozici například prostřednictvím programů INTERREG zaměřujících se na otázky jako znečištění moře a rozvoj námořní spolupráce.

Regionální financování je poskytováno také na mořský výzkum, školení pro námořní pracovníky a ochranu přírodního a kulturního dědictví.

Jedním z příkladů společné námořní a regionální politiky je strategie EU pro region Baltského moře, jejímž cílem je dosáhnout integrovaného postupu, který přinese užitek celému makroregionu z hlediska prosperity, životního prostředí, přístupnosti a bezpečnosti.

VÍCE INFORMACÍ NA:

<http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/>

Změna klimatu – místní akce proti globálnímu oteplování

V současné době není možné realizovat žádnou iniciativu v oblasti regionálního rozvoje, aniž by byla posouzena na základě požadavků udržitelnosti klimatu. Zcela nové generální ředitelství pro oblast klimatu, které Komise vytvořila v únoru tohoto roku, vzniklo se záměrem zintenzívnit boj proti globálnímu oteplování a zajistit, aby se do roku 2020 podařilo splnit ambiciózní cíl v podobě 20% snížení emisí oxidu uhličitého. Tento krok, který směřuje k větší míře udržitelného rozvoje, je doprovázen doposud největším podílem regionálního financování vyhrazeného na ekologicky vstřícné projekty.

Mnoho problémů, které se pojí s bojem proti změně klimatu, lze řešit jen na místní úrovni. Ohledy na klima je nutné brát v úvahu například v případech, kdy se regionální fondy investují do rozsáhlé infrastruktury, jako jsou silnice a sítě veřejné dopravy. Potlačování změny klimatu bude mít také různé formy podle specifické situace v daném regionu: může vést k financování výzkumu čistých technologií, k investicím do prevence povodní a desertifikace nebo k pobídkám pro podniky, aby omezovaly znečištění.

I když opatření zaměřená na snižování emisí skleníkových plynů mají přínos pro každého z nás, i investice do zelené ekonomiky mají místní význam a jsou pro regiony prospěšné, protože vznikají pracovní místa a zvyšuje se konkurenceschopnost místních podniků.

Díky rozmanitosti těchto investic podporují akce na regionální úrovni cíl, který si GŘ pro oblast klimatu samo vytyčilo: zajistit soulad celé řady politik EU, od zemědělství a rozvoje venkova po zdravotnictví, vodohospodářství, průmysl a výzkum, s požadavky z hlediska změny klimatu.

VÍCE INFORMACÍ NA:

http://ec.europa.eu/climateaction/index_cs.htm

ROZVOJ MĚST

A INTEGROVANÁ POLITIKA

Integrovaný rozvoj měst je ústředním tématem evropské politiky soudržnosti a je cílem, který podporují všechny její programy. Města a regiony v celé Unii na základě tvorby integrovaných politik podporují udržitelný, začleňující a inovativní rozvoj měst. Toto společné „městské acquis“ má zásadní význam pro úspěch současné politiky a ukazuje se, že se stane jedním z klíčových cílů politiky po roce 2013.

Proč na městech záleží

Města jsou motorem regionálního růstu a mají velmi důležitou úlohu při zvyšování konkurenceschopnosti EU ve světě. Malá i velká města musí být pro obyvatele i podniky přitažlivá a před úřady stojí výzva postarat se o to, aby města byla příjemným místem pro život i pro práci. Mají-li města co nejlépe využívat příležitosti, které se naskýtají, je nutné najít řešení problémů, se kterými se potýkají.

Rozvoj měst je potřeba podporovat na všech úrovních, a i když EU nemá přímý vliv na městské politiky členských zemí, je zřejmé, že její politiky, zejména politiky týkající se soudržnosti, mají přímý dopad. To je nutné brát v úvahu.

Ohlédnutí: jak regionální politika podporovala integrovaný rozvoj měst

Během uplynulých dvou desetiletí zahájila EU celou řadu iniciativ podporujících rozvoj měst. Na začátku stály městské pilotní projekty (1989–1999), které se soustředily na hospodářský rozvoj, ekologickou činnost spojenou s hospodářskými cíli, revitalizaci historických center a využívání technologického vybavení měst. Ve dvou fázích bylo podporováno 59 projektů ve 14 členských státech.

Iniciativa Společenství URBAN (1994–2006) stavěla na zkušenostech získaných při pilotních projektech ve 200 městech po celé Evropě. Během dvou programových období nabídla iniciativa URBAN v rámci pomoci Společenství 1,6 miliard €. Díky projektu URBAN mainstreaming (2007–2013) bylo podstatné dědictví iniciativy Společenství URBAN zahrnuto do celostátních a regionálních operačních programů (OP) v rámci cílů Konvergence a Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost.

Jaké jsou cíle?

Všechny tyto činnosti na evropské úrovni sledují následující hlavní politické cíle:

- posílení hospodářské prosperity a zaměstnanosti v malých i velkých městech,
- podpora rovnosti, sociálního začleňování a obnovy městských oblastí,
- ochrana a vylepšování městského prostředí s cílem dosáhnout místního i globálního udržitelného rozvoje,
- přínos k řádné správě věcí veřejných a posílení místní účasti.

Díky tomuto důležitému kroku bylo možné ve městech po celé Evropě provést integraci různých odvětvových a tematických politik. Poprvé se všechna evropská města stala potenciálními příjemci dotací z Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR).

Program sítě pro rozvoj měst URBACT (2002–2013) představoval další podporu výměny know-how a zkušeností mezi městy a urbanisty z různých částí Evropy.

Projekt Urban Audit poskytuje od roku 2003 solidní informační databázi, díky níž je možné hodnotit stav evropských měst a která nyní nabízí komparativní data pro 321 měst z celé EU. V roce 2010 bude činnost projektu doplněna vydáním Atlasu měst, který bude obsahovat podrobné satelitní digitální mapy více než 300 oblastí, kterými se projekt Urban Audit zabýval.

Ale je to vše vůbec funkční?

Lipská charta o udržitelných evropských městech (2007) doporučila více využívat přístupy politiky integrovaného rozvoje měst a věnovat zvláštní pozornost zanedbaný čtvrtím. V tomto ohledu má pozitivní dopad iniciativa URBAN mainstreaming.

Vezmeme-li v úvahu, že tento posun byl proveden uprostřed nejvýznamnějšího rozšíření EU a že mnoho zemí nemělo s takovými iniciativami žádné zkušenosti, nejedná se vůbec o zanedbatelný úspěch. Polovina OP má silný městský rozměr a přibližně 10 miliard € z EFRR je vyčleněno na investice do měst.

Mainstreaming neboli začleňování má však i svá omezení. V nadcházejících letech bude důležité plně využít potenciál programů politiky soudržnosti a věnovat se hlavním možnostem pro další zlepšení:

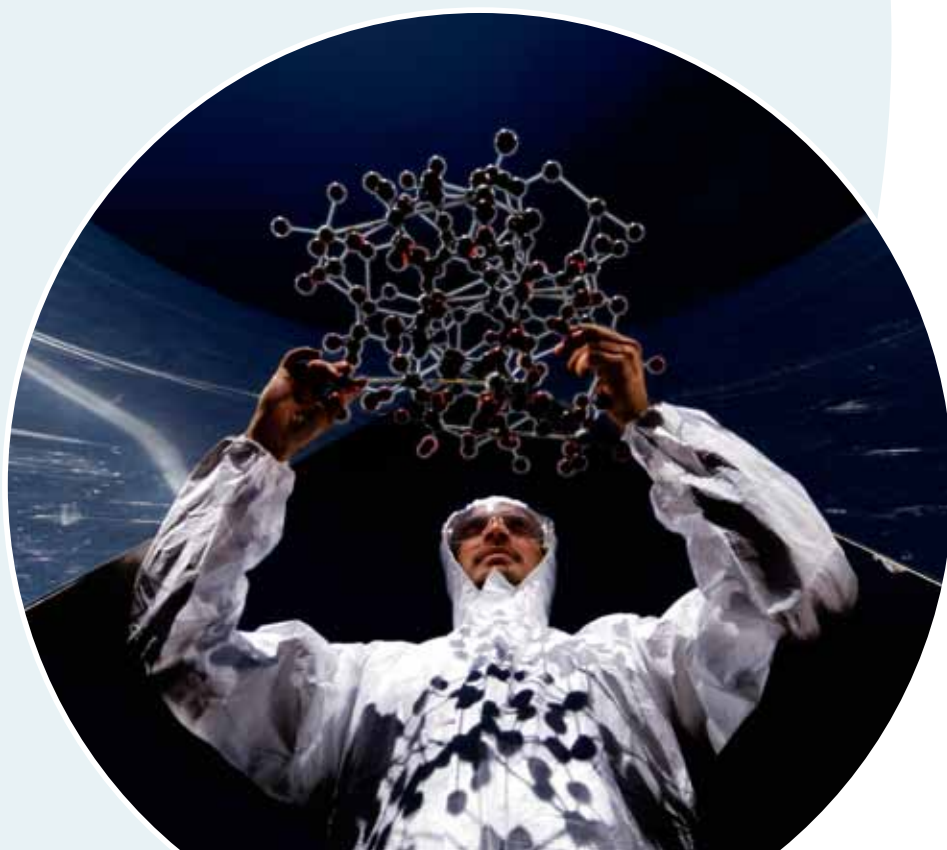
- Do navrhování a vytváření programů by se měly více zapojovat zúčastněné strany ve městech a úřady by se měly více snažit je zapojit.
- I když je integrovaný přístup náročný, ve složitých situacích často přináší lepší výsledky. To je nutné brát v úvahu.
- Je třeba se zaměřovat na zlepšování měst. Často to znamená, že je třeba být inovativní, a ne konzervativní. Existuje mnoho příležitostí, jelikož iniciativa Společenství URBAN poskytuje mnoho příkladů inovace.
- Klíčovým faktorem pro dosažení úspěchu je výměna poznatků. Této výměny je možné dosáhnout tím, že bude podporováno vytváření sítí mezi více a méně zkušenými městy.

Integrace, nová dynamika

Pro zajištění toho, aby politiky rozvoje měst přispívaly k integraci různých cílů a prvků, a nezaměřovaly se jen na jedno odvětví, je třeba udělat ještě mnoho práce.

Z tohoto hlediska byla v roce 2008 v Marseille zahájena slibná iniciativa. Členské státy se tam shodly na tom, že vytvoří společný evropský referenční rámec pro udržitelná města, který bude na místní úrovni podporovat provádění Lipské charty. V současné době tento rámec zpracovává široká základna tvořená zástupci měst, členských států, Evropské komise a urbanistů. Rámec bude městům na bázi dobrovolnosti nabízet praktický nástroj, který jim pomůže aplikovat integrovaný přístup při zpracovávání strategií a projektů a vyvažování různých potřeb a zájmů.

V budoucnosti bude na všech úrovních nutný silný politický závazek pro dosažení dalšího pokroku v provádění evropského „městského acquis“ jako nedílné součásti územní soudržnosti. Ano, pro zdravou a bohatou Evropu jsou města skutečně životně důležitá. Jsou to místa s mnoha současnými i budoucími výzvami – právě města hrají klíčovou úlohu ve snaze o silnější, ekologičtější a sociálně vstřícnější evropské ekonomiky. Proto je posilování městských politik v Evropské unii jednou z hlavních politických priorit Komise.

PODPORA SPOLEČENSTVÍ

V OBLASTI ROZVOJE MĚST

Po nástupu nové Komise se znovu zavádějí cíle politik. Zároveň se pracuje na strategiích pro příští programové období po roce 2013. V únoru tedy byla vhodná doba pro uspořádání konference o tom, jak nejlépe stavět na stávající podpoře Společenství v oblasti rozvoje měst. Panorama zjistí, o čem se diskutovalo.

Užitek z politiky soudržnosti pro města

Města: 70 % obyvatel EU žije ve městech, a přesto neexistuje žádná specifická politika EU pro rozvoj měst.

S cílem prozkoumat dopady evropské politiky soudržnosti na naše malá i velká města se v Bruselu 4. února uskutečnil seminář „Jak dále stavět na 20 letech podpory Společenství v oblasti rozvoje měst“, na němž se sešlo přibližně 120 osob z různých organizací, aby si vyslechli řečníky a podělili se o vlastní názory z pléna.

Den byl rozdělen do tří bloků, které se věnovaly přínosu EU v oblasti rozvoje měst a úvaze o budoucnosti. Na závěr byl uspořádán politický panel na vysoké úrovni, který připomenul 20 let podpory v oblasti rozvoje měst.

Dosavadní přínos

Od svého zahájení v roce 1989 se politika soudržnosti EU zaměřuje na otázky související s rozdíly v rámci jednotlivých měst a znevýhodněnými čtvrtěmi. Důvodem je hlavně to, že rozdíly v bohatství a růstu v jednom městě jsou někdy větší než rozdíl mezi nejméně rozvinutými a nejvíce rozvinutými regiony v Evropě. Tyto nerovnosti bránily růstu a snaha omezit je byla výchozím bodem pro první akci v rámci celého Společenství.

Řečníci v prvním bloku hodnotili to, jaký přínosem měly pro rozvoj programy URBAN.

” Při přípravě období 2014–2020 musí být města plnohodnotnými partnery a vyzýváme členské státy, aby v dalším souboru nařízení v oblasti politiky soudržnosti podporovaly silný městský rozměr. “

Rudolf NIESSLER
ředitel koordinace politik,
generální ředitelství pro regionální politiku,
Evropská komise

Milníky – na správné cestě!

I přes malý rozpočet (0,4 % rozpočtu politiky soudržnosti pro období 2000–2006) byla iniciativa Společenství URBAN velmi populární a oceňována v celé EU. Díky 180 samostatně připraveným programům bylo možné vyzkoušet nové přístupy v rozvoji měst, což významně přispělo k inovaci politiky soudržnosti.

V programovém období 2007–2013 byl rozměr rozvoje měst rozšířen. Již se nejedná o experimentální přístup, ale toto hledisko bylo začleněno do všech programů politiky soudržnosti. I když je na konkrétní závěry ještě brzy, je zřejmé, že navýšení financování z 0,4 % na 3 % z celkového rozpočtu přispělo k pozvednutí rozvoje měst. Tento postup má nicméně také určité nevýhody, zejména to, že po začlenění do všech programů ztratil rozvoj měst inovační charakter.

” Integrovaný přístup se setkal s mimořádným souhlasem a je široce přijímán v městských programech ve všech regionech Španělska. Jde ruku v ruce s programy v rámci politiky soudržnosti. “

Beatriz CORREDOR SIERRA
španělská ministryně
pro bydlení

Co přinese budoucnost?

Máme před sebou náročnou výzvu, zejména v souvislosti s ekonomickou a sociální polarizací. Obrovské výzvy představují demografické změny, zejména proto, že v některých oblastech dochází k přílivu lidí, takže jsou stále přeplněnější a přehustěnější, zatímco jiné oblasti se musí vypořádávat s hospodářským poklesem a stárnoucí populací z důvodu odchodu mladých lidí a vysoce kvalifikovaných pracovníků. Města poskytují dokonalý kontext pro experimentální přístupy „zdola“, které slouží jako inkubátory pro inovativní řešení.

” Týká se to všech úrovní – ale potřebujeme kvalitní místní samosprávy, musíme investovat do pracovníků. V budoucnu bude nutné zmobilizovat všechny úrovně vlády. “

Danuta HÜBNER
poslankyně EP, předsedkyně výboru REGI
Evropského parlamentu, bývalá komisařka
pro regionální politiku

NEJVZDÁLENĚJŠÍ REGIONY – INTEGROVANÝ PŘÍSTUP

Nejvzdálenější regiony (NR) patří k jedinečným rysům Evropské unie (EU) vzhledem k tomu, že jsou izolovány, a vzhledem k podmínkám, které z toho vyplývají a které mají dopad na to, jak se tyto regiony rozvíjejí a jak pracují. Jejich zvláštní statut je uznán v oficiálních dokumentech a vedl k tomu, že EU začala provádět komplexní a integrovanou strategii, která je přizpůsobena jejich okolnostem.

Devět nejvzdálenějších regionů EU – Kanárské ostrovy, Azory, Madeira, Martinik, Guadeloupe, Francouzská Guayana, Réunion, Saint Martin a Saint Barthélemy – leží ze zeměpisného hlediska daleko a řeší naprosto specifické hospodářské situace, ale přesto jsou plně kvalifikovanými hráči politiky EU.

Charakter nejvzdálenějších regionů, což je koncept zavedený Amsterdamskou smlouvou (1997) a obsažený i v Lisabonské smlouvě, zahrnuje několik omezení včetně odlehlosti, izolovanosti, malé rozlohy, nepříznivé krajiny a klimatu a také ekonomické závislosti na řadě produktů. Proto je považováno za nezbytné přizpůsobovat celý soubor politik Společenství každodenní realitě těchto regionů.

V roce 2004 zahájila EU pro nejvzdálenější regiony skutečně komplexní a integrovanou evropskou strategii. Průřezový přístup této strategie je zaměřen zejména na snížení jejich fyzických omezení, posílení jejich konkurenceschopnosti a jejich integraci do místního regionu.

EU se na tyto tři priority zaměřuje prostřednictvím kombinovaného provádění konkrétních opatření v různých politikách: politika soudržnosti, daňová a zemědělská politika a také rybářská politika, politika hospodářské soutěže, dopravní politika, politika výzkumu a politika životního prostředí. Horizontálnímu rozměru dopadu evropských politik vzhledem k nejvzdálenějším regionům se proto stále věnuje pozornost.

Zvláštní grant přidělený v rámci EFRR (Evropského fondu pro regionální rozvoj) má za cíl zlepšit dostupnost těchto regionů, a to zejména v oblasti dopravy.

Větší konkurenceschopnost v nejvzdálenějších regionech vychází z posilování inovací a informační společnosti a ze zajištění jejich plné účasti na Lisabonské strategii.

Posilování jejich regionální integrace do místního prostředí je částečně podporováno různými programy „územní spolupráce“, které EFRR spolufinancuje.

Ve snaze zlepšit soudržnost a koordinaci akcí se Evropská komise zejména rozhodla vytvořit oddělení, které se těmto otázkám má věnovat v rámci generálního ředitelství pro regionální politiku. Také vznikla mezioborová skupina pro nejvzdálenější regiony. Zvláštní partnerství umožňuje nejvzdálenějším regionům a jejich členským státům koncipovat memoranda, která se posílají Komisi. Toto partnerství také zahrnuje technické a politické pracovní konference.

Přítomnost evropského komisaře pro regionální politiku na výročním zasedání konference prezidentů nejvzdálenějších regionů a také organizace velkého Fóra pro nejvzdálenější regiony Evropy každé dva roky v Bruselu (počínaje květnem 2010) jsou jasným dokladem tohoto úsilí.

Zdá se, že pokud jde o nejvzdálenější regiony, měla by se Komise držet metody integrovaného přístupu. Bez ní by mohl být vztah mezi územní soudržností a konkurenceschopností ohrožen. Integrovaný přístup nabízí možnost zohlednit územní podmínky v odvětvových politikách. Přispívá k tomu, že se dají dohromady různí aktéři a rozhodovací úrovně a také odvětví činností. A v neposlední řadě integrovaný přístup zaručuje, že jsou teritorialita a jedinečné místní podmínky brány v úvahu v každé fázi evropské činnosti.

Politika soudržnosti: základ strategie Evropa 2020

Dne 3. března Evropská komise zahájila strategii Evropa 2020, která má hospodářství EU připravit na příští desetiletí. Hospodářská, sociální a územní soudržnost bude i nadále základem strategie Evropa 2020 a cílem je zmobilizovat veškerou energii a kapacitu a soustředit se na plnění priorit strategie. Strategie Evropa 2020 klade důraz na úlohu politiky soudržnosti jako na klíčový způsob, jak dosáhnout inteligentního a udržitelného růstu podporujícího začlenění v členských státech a regionech.

Strategie vychází ze tří do sebe zapadajících a vzájemně se posilujících prioritních oblastí: inteligentní růst, který přispívá k rozvoji ekonomiky založené na znalostech a inovacích; udržitelný růst, který podporuje nízkouhlíkovou a konkurenceschopnější ekonomiku méně náročnou na zdroje; a růst, který podporuje začlenění a ekonomiku s vysokou zaměstnaností, jež se vyznačuje sociální a územní soudržností.

Pokrok při plnění těchto cílů se bude měřit pěti reprezentativními hlavními cíli na úrovni EU a členské státy budou požádány, aby je podle místní situace převedly do podoby vnitrostátních cílů:

- 75 % obyvatelstva ve věku od 20 do 64 let by mělo být zaměstnáno,
- 3 % HDP Evropské unie by měla být investována do výzkumu a vývoje,
- v oblasti klimatu a energie by mělo být dosaženo cílů „20-20-20“,
- podíl dětí, které předčasně ukončí školní docházku, by měl být pod hranicí 10 % a nejméně 40 % mladší generace by mělo dosáhnout terciární úrovně vzdělání,
- počet osob ohrožených chudobou by měl klesnout o 20 milionů.

Jako jeden z největších zdrojů financování z EU určeného pro členské státy – a největší věnovaný investicím a vývoji – bude politika soudržnosti významným způsobem přispívat k naplňování strategie Evropa 2020. Politika soudržnosti se svými třemi fondy – Evropským fondem pro regionální rozvoj (EFRR), Evropským sociálním fondem (ESF) a Fondem soudržnosti – má hodnotu téměř 350 miliard €. Podstatná část těchto prostředků – přibližně 230 miliard € – již z velké části míří směrem k investicím v klíčových oblastech agendy Evropa 2020 a jejich cílem je zlepšení situace v oblasti inovací a vytvoření konkurenceschopné, propojené a ekologičtější ekonomiky.

Po přijetí strategie v březnu Komise zveřejnila svou první strategickou zprávu o politice soudržnosti, v níž inventarizuje provádění programů nyní, v polovině období financování

2007–2013. I přes globální hospodářskou krizi zpráva dokládá silné zaujetí při provádění programů. V celounijním průměru již bylo vybráno 27 % projektů v celkové hodnotě 93 miliard €.

Zpráva také poskytuje jasný obrázek o tom, jaké typy projektů jsou vybírány. Pokrok v klíčových odvětvích, jako jsou výzkum, vývoj a inovace, je všeobecně pozitivní. Více než jedna třetina celkového rozpočtu již byla vyčleněna na projekty v oblastech, mezi něž patří podpora výzkumu a inovací v malých a středních podnicích, čistá městská doprava, vzdělání a zdravotnická infrastruktura. Zpráva nicméně také sděluje, že by měla být vyvíjena větší snaha o urychlení realizace projektů v odvětví železniční přepravy, v energetice a v oblasti životního prostředí a při zavádění vysokorychlostního internetu a digitální ekonomiky.

Zahájení strategie Evropa 2020 znamená pro politiku soudržnosti novou řadu výzev. Na základě poučení z Lisabonské strategie pro růst a zaměstnanost může tato politika přispět k úspěchu strategie Evropa 2020 tím, že bude podporovat hospodářskou, sociální a územní soudržnost, která je stanoveným cílem jak strategie Evropa 2020, tak i Lisabonské smlouvy (která nyní platí). Tato politika také může posílit odpovědný přístup tak, že zapojí místní a regionální zúčastněné subjekty, a přímo na místě v blízkosti evropských občanů nabídne hmatatelné výsledky.

VÍCE INFORMACÍ

Evropa 2020: strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění

http://ec.europa.eu/eu2020/index_en.htm

Rovnost mezi ženami a muži – regionální záležitost

Začleňování hlediska rovnosti žen a mužů ve strukturálních fondech

Na svém 10. setkání dne 19. března dala skupina na vysoké úrovni pro začleňování hlediska rovnosti žen a mužů ve strukturálních fondech najevo pokračující závazek v oblasti spolupráce mezi různými strukturálními fondy s cílem zajistit větší míru rovnosti žen a mužů, a to jak v politice, tak i v praxi.

„Opatření na zajištění rovnosti žen a mužů by neměla být politikami, které se uplatňují, jen když se to hodí,“ konstatovala Daniela Bankier z generálního ředitelství Evropské komise pro zaměstnanost a sociální věci – zejména s ohledem na hospodářskou krizi. Nově složená Evropská komise a návrh strategie Evropa 2020 poskytují nové příležitosti pro další práci. Předseda Mikel Landabaso, vedoucí oddělení pro tematickou koordinaci a inovaci na GŘ pro regionální politiku, vyzval během setkání členské státy, aby dále podporovaly začleňování hlediska rovnosti žen a mužů při přidělování zbývajících regionálních fondů v současném období 2007–2013. Kromě dalších námětů, jako je hodnocení a nová evropská strategie pro rovnost žen a mužů, setkání také obsahovalo prezentaci řady dobrých příkladů osvědčených postupů z členských států. Jedním z nich byl švédský projekt, který se dostal do finále soutěže RegioStars 2010 a který zajišťuje mikrofinancování pro podnikatelky.

VÍCE INFORMACÍ

RegioStars

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/interregional/ecochange/doc/regiostars2010_brochure.pdf

Solidarita tváří v tvář katastrofě

Únor byl pro mnoho lidí v EU neradostným měsícem. Madeiru zasáhly bleskové povodně a sesuvy půdy, které po sobě zanechaly 45 mrtvých a 600 lidí bez domova. Ve Francii přišlo o život 52 lidí poté, co atlantské pobřeží zasáhla plnou silou bouře Xynthia, v jejímž důsledku zůstaly miliony domácností bez elektřiny.

V roce 2002 byl založen Fond solidarity Evropské unie (FSEU), aby bylo možné poskytnout pomoc zemím EU, jež zasáhnou velké přírodní katastrofy. Komisař pro regionální politiku, Johannes Hahn, oba regiony bezprostředně po katastrofě navštívil, aby zjistil, jak by fond mohl co nejlépe zareagovat na jejich potřeby.

Dne 20. dubna portugalské úřady předložily žádost o pomoc z fondu a nyní tuto žádost zkoumá Komise. Začátek května byl také termínem pro žádost z Francie. Pokud se zjistí, že jsou splněny podmínky stanovené nařízením o Fondu solidarity, požádá Komise Evropský parlament a členské státy EU o zpřístupnění potřebných peněz pro zajištění pomoci. Granty z Fondu solidarity jdou nad rámec běžného rozpočtu EU, a proto představují skutečný akt solidarity ze strany členských států.

Granty je možné využít k financování nejnaléhavějších nouzových operací prováděných veřejnými orgány: patří sem například oprava životně důležité infrastruktury, náklady na záchranné operace nebo poskytnutí dočasného ubytování obětem a vyčištění půdy a zdevastovaných obcí. I když je pomoc z FSEU vyplácena až několik měsíců po katastrofě, může se používat retroaktivně od počátku. Ve všech případech platí, že škoda na soukromém vlastnictví ani kompenzace za ušlý příjem nejsou pokryty.

VÍCE INFORMACÍ

Fond solidarity Evropské unie

http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/solidar/solid_cs.htm

http://europa.eu/legislation_summaries/regional_policy/provisions_and_instruments/g24217_en.htm

Uzávěrka pomoci ze strukturálních fondů 2000–2006

Termín pro podání dokumentů o uzavěrci v souvislosti s pomocí v období 2000–2006 je patnáct měsíců po konečném datu způsobilosti.

Členské státy by do té doby měly všechny potřebné dokumenty předložit Komisi.

VÍCE INFORMACÍ NA: http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/2006/closure/index_en.htm

V každém vydání Panorama zjišťuje osud dvou projektů z pohledu lidí, kteří je řídí. Všímáme si úspěchů i neúspěchů při řízení projektů financovaných EFRR: odhalujeme problémy a sdílíme řešení.

PROJEKT

1

V MANNHEIMSKÉ POPAKADEMII

Město Mannheim je nejenom domovem Musikparku o rozloze 2 000 m², ale také Popakademie, jediné německé vysoké školy populární hudby a hudebního průmyslu, která nabízí studium oboru moderní hudba. V tomto čísle Panorama navštíví Popakademii, sesterský projekt Musikparku, naší obvyklé destinace.

Letošní úspěchy naplní očekávání všech

V Popakademii začínají přinášet ovoce loňské plány – zavádí se nový magisterský program v oboru populární hudba a v oboru odborné znalosti hudebního průmyslu. Na původní budovu byla přistavěna další dvě patra, ve kterých vznikly nové učebny, místnosti pro nácvik a nahrávací studia. Pracovníci i studenti jsou velmi zodpovědní a vznikají nové příležitosti pro spolupráci s hudebníky z jiných zemí.

Akademie získává mezinárodní pověst

Výrazným bodem programu byl Mezinárodní letní tábor, který se konal loni. Na začátku srpna spolu týden pobývalo 80 studentů a výsledkem byla kombinace talentu a kultury v bohaté směsici hudebních stylů. Mnozí účastníci přijeli z jiných evropských hudebních akademií, ale někteří až z takové dálky, jako je USA a Čína.

Je to velké ocenění pro mezinárodní kontakty, které akademie již začala navazovat. Vznikla nová skupina s hudebníky z Dublinu a každý je nadšený z vyhlídek na další spolupráci.

Takové příležitosti by mohly akademii posunout na novou úroveň, ale ředitel, Udo Dahmen, je v této oblasti opatrný. „Větší míra koordinace shora, z Bruselu, by přispěla k tomu, že by vzkvétaly i další evropské a mezinárodní akce,“ říká. Evropské setkání ve formě Evropského tábora pro hudebníky a pracovníky v hudebním průmyslu, který se konal v lednu, nabídlo hudebním profesionálům skutečně skvělou příležitost setkat se a získat nové kontakty, ale takových akcí je žalostně málo.

Pro vedení projektů financovaných z EU je klíčový osobní kontakt

EFRR a další financování z EU má dobrý základ a dává projektu důležitou jistotu, má však svůj strop. Udo Dahmen má spoustu nápadů, ale postupy při žádání o různé druhy financování nejsou zcela srozumitelné, pokud nepracujete přímo s úředníky, kteří vás labyrintem žádosti provedou.

Když v roce 2007 skončilo financování pro síť MuZone Europe, přestal být odpovědným za projektové žádosti týkající se akademie v rámci programu Leonardo Spolkový ústav pro celoživotní učení v Bonnu (Bundesinstitut für Berufsbildung). Osobní kontakt byl tak přerušen a projektoví manažeři musí jednat přímo s Výkonnou agenturou pro celoživotní učení v Bruselu.

Akademie má v Německu silnou podporu na regionální i místní úrovni, a tak je někdy frustrující, když nejsou přijaty všechny projekty. I přes velké úsilí vynaložené při podávání žádostí jsou projekty často zamítnuty, protože neodpovídají přesným požadavkům programů EU.

A pokud jde o každodenní provoz, nyní je dobře zavedeno řízení, které odpovídá požadavkům EU, a vše běží hladce.

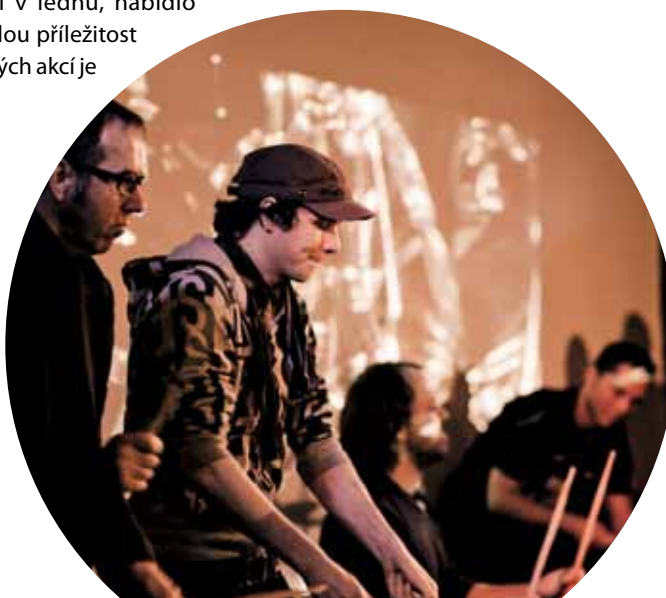
Fakta a čísla

Příspěvek EFRR: 2,6 milionu €

Vnitrostátní spolufinancování: 776 000 €

VÍCE INFORMACÍ NA

<http://www.popakademie.de/>

PROJEKT
2

V CENTRU PRO NANOZDRAVÍ (CENTRE FOR NANOHEALTH) NA UNIVERZITĚ VE SWANSEA

CNH, které propojuje akademickou oblast, soukromý sektor a Národní zdravotní službu (National Health Service), se zabývá uplatňováním nanotechnologie při zjišťování nemocí a hledání vhodné léčby.

Zvýšené úsilí při rozvoji činnosti

Ve Swansea v Centru pro nanozdraví stále přibývá vybavení i noví pracovníci, a tak činnost centra nabírá na obrátkách. Na konci roku 2011 se tým dočká vlastní účelové budovy v areálu Univerzity ve Swansea, ale do té doby neohroženě pokračuje ve své práci v dočasných prostorách v různých částech univerzitního areálu.

CNH se nyní nachází ve druhém roce svého pětiletého plánu a drží se svého obchodního zaměření a řady projektů. Díky posílení úrovně vybavení jsou pracovníci CNH plně vytíženi a spolupracují s mnoha různými firmami a výzkumnými centry ve snaze vytvořit si klientskou základnu. S CNH nyní spolupracuje několik biomedicínských center na vývoji a testování nových produktů a postupů. K dalším patří místní firmy, z nichž některé se přemístily do Swansea, aby mohly využívat služeb, které CNH poskytuje, a klienti nyní centrum vyhledávají i na základě kontaktu s organizací International Business Wales.

Zajištění proveditelného procesu financování z EU

Pro život centra je klíčové financování z EFRR a jeho ředitel Tim Claypole pohotově přiznává, že budoucí rentabilita a pověst centra budou také záviset na zapojení EU. Proto je dobře, když je chabý první dojem z evropské byrokracie vnímán jako nutné zlo pro dosažení většího zisku. Každodenní úkol v podobě sbírání obchodních dat od klientů může být frustrující a pomalý; pro vědecký tým, který je natěšený na pokračování ve vývoji, je to nemalé břemeno.

Předtím, než je možné klienty oficiálně zaznamenat jako projekt CNH, musí dodat řadu údajů, mimo jiné obrat, počet zaměstnanců a – což velmi důležité – míru státní podpory, kterou dostávají. Jen zřídka je možné tyto údaje získat od jedné osoby; způsob evidence údajů a to, kdo je za ně zodpovědný, se v každé firmě liší. A navíc v získávaných údajích existuje zjevná nekonzistentnost; když se zjistíte, že klient dodržuje zásadu rovných příležitostí, jak můžete zároveň požadovat údaje o pohlaví a věku zaměstnanců?

Nové obzory prostřednictvím sítí EU

Když se však podíváme dále do budoucnosti, představují budoucí obchodní data týkající se nových projektů, obratu a rentability pro centrum užitečnou publicitu a pomohou jeho konkurenceschopnosti při získávání zakázek. Čtvrtletní projektové porady s představiteli Velšského úřadu pro evropské financování (Wales European Funding Office, WEFO), který sbírá data pro Evropskou komisi, zajišťují správnost podávání zpráv a pravidelný tok finančních prostředků. „Jakmile se podaří nastavit způsob podávání zpráv, není to těžký úkol a je příjemné vědět, že pracovníci WEFO jsou s projekty a postupy spokojeni,“ říká Claypole.

Financování z EU také otevírá nové obzory pro společné výzkumné projekty, které jsou součástí evropského rámcového programu. Konference organizované EU a síť CORDIS mají za cíl zjistit, kdo, co a kde jsou vaše protějšky. Žádný obchod vám nikdo nepředloží na talíři. Je nutné tvrdě pracovat a vytvářet síť s vědci v ostatních členských státech – to je klíč pro zajištění budoucích projektů a trvalého, přímého kontaktu s vašimi kolegy po celé Evropě. Pokud jde o jejich evropské vyhlídky, je Claypole optimistický: „Máme vybavení a odborné znalosti a aktivně hledáme potenciální partnery pro výzkum z jiných zemí.“

Fakta a čísla

V rámci konvergenčního cíle má být do Centra pro nanozdraví investováno něco málo přes 21 milionů €. Financování bylo zahájeno v roce 2009 a potrvá pět let.

VÍCE INFORMACÍ NA:

<http://www.swan.ac.uk/nanohealth/>

SDÍLENÉ NÁPADY, SDÍLENÉ VÝSLEDKY

Byli již vyhlášeni vítězové cen RegioStars 2010 pro evropské nejnovativnější regionální projekty: šest vítězů pochází z Belgie, Švédska, Litvy (dvě ceny), Německa a Francie. Vyhlášení proběhlo 20. května 2010 v Bruselu při slavnostním předávání cen za přítomnosti Johannese Hahna, evropského komisaře pro regionální politiku.

Letos se soutěžilo o šest cen: dvě ceny „CityStar“, tři ceny zaměřené na témata IKT a jedna cena za informace a komunikaci. K vítězným projektům patří transformace někdejšího dolu na centrum obchodních inovací v belgickém Genku; institut nabízející mikrofinancování migrantkám ve Švédsku; projekt zaměřený na zlepšování dovedností v oblasti počítačové gramotnosti v Litvě; vývoj nového telemonitorovacího zařízení pro péči o ambulantní pacienty v německém Braniborsku; rozšíření vysokorychlostního širokopásmového připojení ve francouzské oblasti Auvergne a oficiální internetové stránky strukturální pomoci EU v Litvě.

Vítězové dostali křišťálové trofeje představující hvězdu a také video projektu. Informace o všech 24 finalistech, kritériích způsobilosti a členech poroty najdete na adrese

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/interregional/ecochange/regiostars_en.cfm

Kategorie pro ceny v roce 2011 byly oznámeny v lednu 2010 a konečný termín pro podání žádosti je 16. července 2010.

VÍCE INFORMACÍ:

Videa lze zhlédnout zde:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/video/regiostars2010/genk_fr.wmv

Vysokorychlostní širokopásmové připojení ve francouzském Auvergne

C-Mine Centre, Genk, Belgie

Nový obchodní model pro monitorování ambulantních pacientů v německém Braniborsku

Základy počítačové gramotnosti pro litevské e-občany, Litva

Institut mikrofinancování, východní a střední Švédsko

VÝROČNÍ KONFERENCE PROGRAMU URBACT 30. LISTOPADU – 1. PROSINCE 2010 V LIÈGE (BELGIE)

Na výroční konferenci se sejdou klíčoví aktéři z 300 měst a partnerských organizací zapojených do programu URBACT: volení zástupci, praktičtí, zástupci občanské společnosti, odborníci, zástupci členských států a Komise EU a ti, kdo potřebují interaktivní a konkrétní debaty o důležitých problémech měst.

Letos budou na konferenci URBACT prezentovány a rozebírány výsledky studie „Reakce měst na krizi“.

**8th European Week of Regions and Cities
Brussels
4 - 7 October 2010**

Evropa 2020: Konkurenceschopnost, spolupráce a soudržnost pro všechny regiony

Letos ve dnech 4.–7. října 2010 se bude konat 8. evropský týden regionů a měst – OPEN DAYS. Akce probíhá každý rok již od roku 2003. V průběhu této významné události, kterou organizuje společně generální ředitelství Evropské komise pro regionální politiku (DG REGIO) a Výbor regionů (CoR), bude v Bruselu uspořádáno více než 100 konferencí a seminářů.

Akce OPEN DAYS se však neváže jen na Brusel: partneři budou rovněž organizovat 260 místních akcí po celé Evropě. Očekává se celkem více než 6 000 účastníků, včetně zástupců místních, regionálních a vnitrostátních úřadů a také úředníků EU, akademiků a zástupců médií.

Konkurenceschopnost, spolupráce a soudržnost

V souladu s novou strategií EU Evropa 2020 a rozhovory o budoucnosti politiky soudržnosti EU po roce 2013, se letošní OPEN DAYS zaměří na tři hlavní témata: konkurenceschopnost, spolupráce a soudržnost.

- Semináře o konkurenceschopnosti zdůrazní regionální rozměr inovací, rozvoje a růstu zelené ekonomiky.
- Pracovní setkání o spolupráci se zaměří na územní a přeshraniční spolupráci, evropské seskupení pro územní spolupráci (ESÚS) a potenciál makroregionů jako budoucího nástroje pro regionální spolupráci.
- A na závěr budou akce seskupené pod tématem soudržnosti pracovat s pojmy územní a sociální soudržnosti. Uvažovat budou také o tom, jak lépe integrovat různé politiky na místní úrovni.

Pracovní setkání se zaměří na tyto okruhy:

- Místo mladých lidí, migrantů a seniorů ve městě dnes a zítra a přidaná hodnota udržitelných a integrovaných městských politik, které přispějí k řešení těchto problémů.
- Klíčové prvky úspěchu malých a středně velkých měst.
- Udržitelnost, energetická účinnost a finanční možnosti.
- Střednědobé zhodnocení programu URBACT. Jak zlepšit místní dopad mezinárodních výměn?

Od září se můžete zaregistrovat na: www.urbact.eu

Další informace:

Oddělení komunikace programu URBACT – 00 33 (0)1 4917 4581

Příležitosti k vytváření sítí

Kromě seminářů a pracovních setkání poskytne akce OPEN DAYS také velkou příležitost k neformálnější výměně názorů. Například konferenční sál Výboru regionů bude prostorem pro neformální schůzky a příležitosti k vytváření sítí. Bude rovněž hostit celou řadu výstav, na kterých partneři budou moci představit své projekty, demonstrovat osvědčené postupy a prezentovat partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem, a to vše se zaměřením na témata, jako je regionální zelená ekonomika, udržitelná ekologická řešení a územní spolupráce.

Univerzita OPEN DAYS sežve špičkové vědce a výzkumné pracovníky, kteří přidají akademický názor na regionální rozvoj a politiku soudržnosti EU a budou debatu dále stimulovat. A na závěr bude znovu postaveno tradiční pódium OPEN DAYS u hlavního vchodu do hlavní budovy Evropské komise. Regiony tak budou mít příležitost představit své osvědčené postupy kreativnějším způsobem, například prostřednictvím hudby, tance a či divadelních představení.

Významná událost regionální politiky

Od prvního ročníku v roce 2003 se Evropský týden regionů a měst – OPEN DAYS rychle stal významnou výroční událostí regionální politiky, která každým rokem přiláká stále větší počet účastníků. Jen v letošním roce se jako partneři akce zaregistrovalo 245 regionů a měst z 34 zemí – více než kdykoli předtím. Obrovský úspěch této akce byl také nedávno uznán při slavnostním předávání cen na Brussels Meetings Week, což je celoevropská konference specialistů v kongresovém průmyslu.

Akce OPEN DAYS 2009 si vysloužila potlesk za inovaci a vnitrostátní a mezinárodní prestiž, kterou získala pro Brusel, a obdržela cenu „Nejlepší akce 2009“ v kategorii „Setkání spolků a institucí“. Je to další podnět k tomu, aby i letošní OPEN DAYS přinesly velký úspěch.

Konečný program a on-line registrace jsou k dispozici na internetových stránkách OPEN DAYS na adrese

http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/od2010/index.cfm?nmenu=1&sub=100

TERMÍNY	UDÁLOST	MÍSTO
23.–24. září (bude upřesněno)	Začlenění Romů: Od sběru a hodnocení údajů po politiku založenou na důkazech http://ec.europa.eu/regional_policy/	Brusel (BE)
23.–24. září	11. baltské ekonomické fórum – „Strategie EU pro Baltské moře pro konkurenceschopný region“ http://www.conferences.lv/	Riga (LV)
4.–7. října	Open Days – 8. evropský týden regionů a měst – „Cíl 2020: konkurenceschopnost, spolupráce a soudržnost pro všechny regiony“ http://www.opendays.europa.eu/	Brusel (BE)
13.–14. října	Výroční fórum strategie EU pro Baltské moře http://www.bsssc.com/news.asp?id=8657&pid=79&sid=79	Tallin (EE)
Říjen–listopad	Nástroje mikrofinancování http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/2007/jjj/	Brusel (BE)
18.–19. listopadu	Konference JESSICA a JEREMIE http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/2007/jjj/	Brusel (BE)
30. listopadu– 1. prosince	Výroční konference programu Urbact	Liège (BE)
31. ledna 2011 – 1. února 2011 (bude upřesněno)	5. fórum o soudržnosti	Brusel (BE)

Další informace o těchto akcích můžete najít v sekci Termíny do diáře (Agenda) na našich internetových stránkách Inforegio:
http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/

V jednom z příštích vydání časopisu Panorama máme v úmyslu zabývat se tím, jak celosvětová hospodářská krize, která vypukla v roce 2008, odhalila v mnoha zemích a regionech Evropy inherentní strukturální slabiny, a to bez ohledu na úroveň jejich hospodářského a sociálního rozvoje. Vydání bude obsahovat analýzu různých reakcí, které byly získány prostřednictvím evropské politiky soudržnosti, a časopis Panorama velmi uvítá příspěvky a příklady projektů na toto téma.

Pokud byste se ve výše uvedených oblastech chtěli podělit o zajímavou práci, položit nějaké otázky nebo vyjádřit své názory na tuto nebo jinou problematiku regionální politiky, napište nám na adresu:

regio-panorama@ec.europa.eu

KN-LR-10-034-CS-C

ISSN 1725-8197

© Evropská unie 2010
Reprodukce je povolena pouze pod podmínkou uvedení zdroje.

■ Úřad pro úřední tisky

Evropská komise, Generální ředitelství pro regionální politiku
Raphaël Goulet
Avenue de Tervueren 41
1040 Brusel
E-mail: regio-info@ec.europa.eu
Internet: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_en.htm